

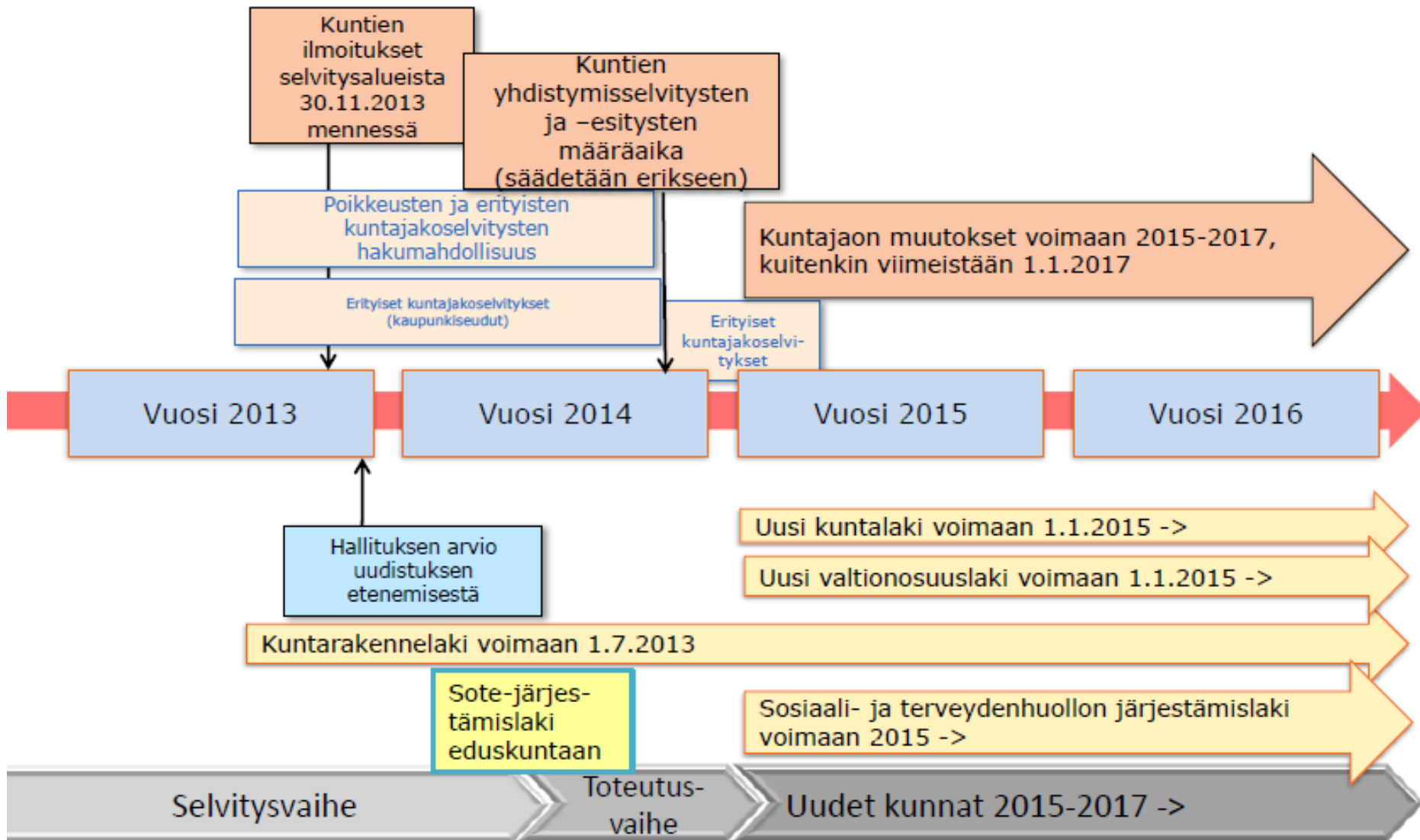

Kuntarakenneuudistuksen tavoitteet ja tilannekatsaus

Seutufoorumi 8.10.2013

Aija Tuimala
Johtaja FCG Konsultointi

Kuntauudistuksen eteneminen

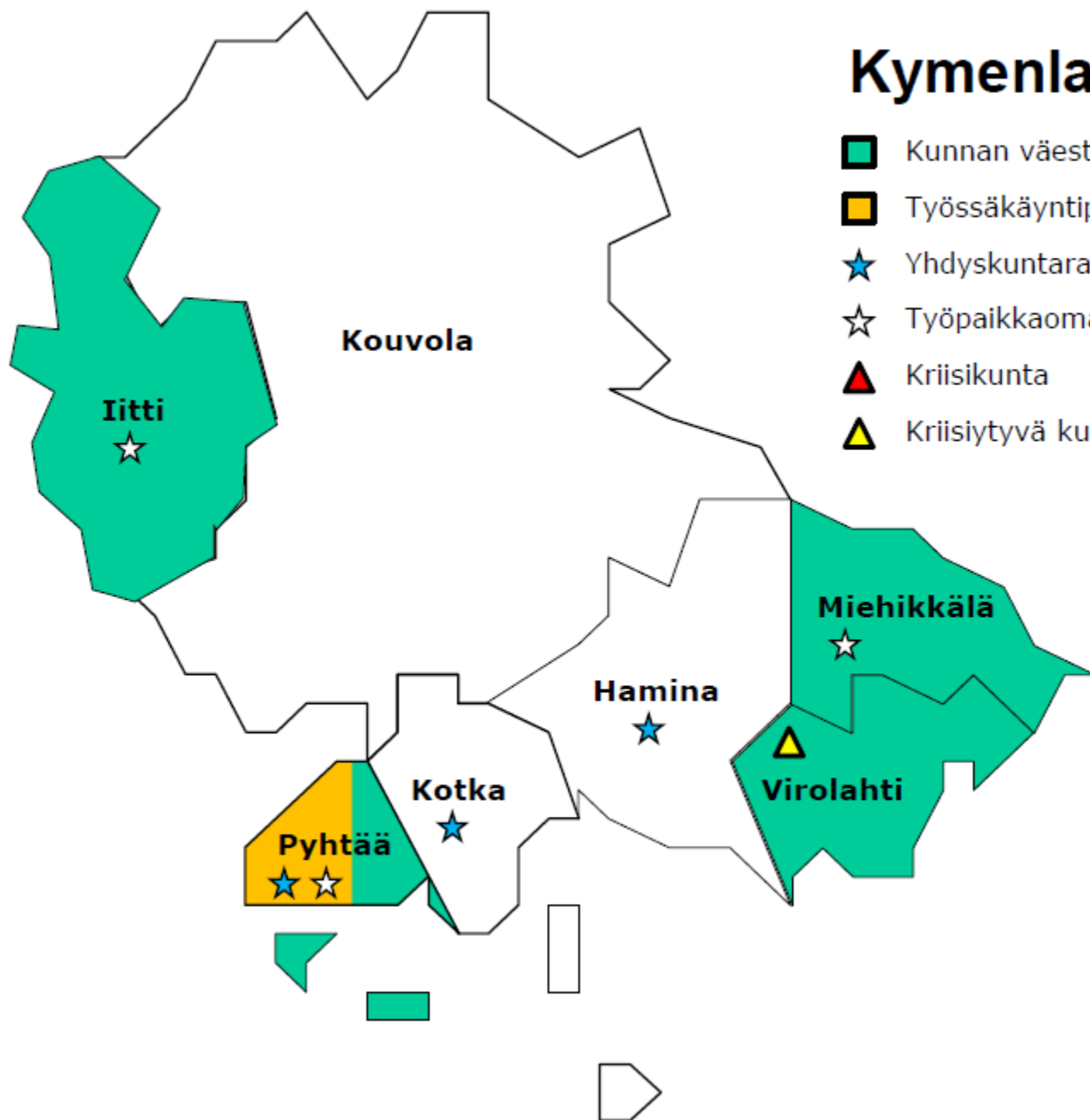

Tavoitteena vahvat peruskunnat

- Paras -hankkeen alusta lähtien (v. 2005) valtakunnan politiikan tavoitteena on ollut aikaansaada vahvoihin peruskuntiin pohjautuva eheä ja elinvoimainen kuntarakenne
- Vahva peruskunta
 - muodostuu **luonnollisista työssäkäyntialueista**
 - on riittävän suuri vastatakseen **itsenäisesti peruspalveluista** vaativaa erikoissairaanhoidtoa ja vaativia peruspalveluista vaativaa erikoissairaanhoidtoa ja vaativia sosiaalihuollon palveluja lukuun ottamatta
 - kykenee **tulokselliseen elinkeinopolitiikkaan** ja kehittämistyöhön
 - voi tehokkaasti vastata **yhdyskuntarakenteiden hajautumiskehitykseen**

Kymenlaakso

- Kunnan väestöpohja < 20 000
- Työssäkäyntiperuste
- ★ Yhdyskuntarakennepерuste
- ☆ Työpaikkaomavaraisuusperuste
- ▲ Kriisikunta
- ▲ Kriisiytyvä kunta

Asukaslu
31.12.20

Kunta

Hamina

21 2

Iitti

69

Kotka

54 8

Kouvola

87 2

Miehikkälä

21

Pyhtää

53

Virolahti

34

Tilannekatsaus seudulla

- **Miehikkälä ja Virolahti ovat alle 20 000**
 - Yhdessäkään ei riittävää väestöpohjaa
- **Pyhtää on kasvanut kiinni Kotkaan**
 - Työssäkäynti ja yhdyskuntarakenne
 - Kotka ainoa maantieteellinen liitossuunta, väkiluku alle 20 000
- **Kotka ja Hamina**
 - Kasvaneet yhdyskuntarakenteeltaan yhteen
- **Ulkopuolelta tuleva lisäohjaus alueen kunnille**
 - **Pakkoliitoskriteerit?**
 - **Kriisikuntakriteerit?**

Kuntajaon kehittämisen tavoitteet ja muuttamisen edellytykset

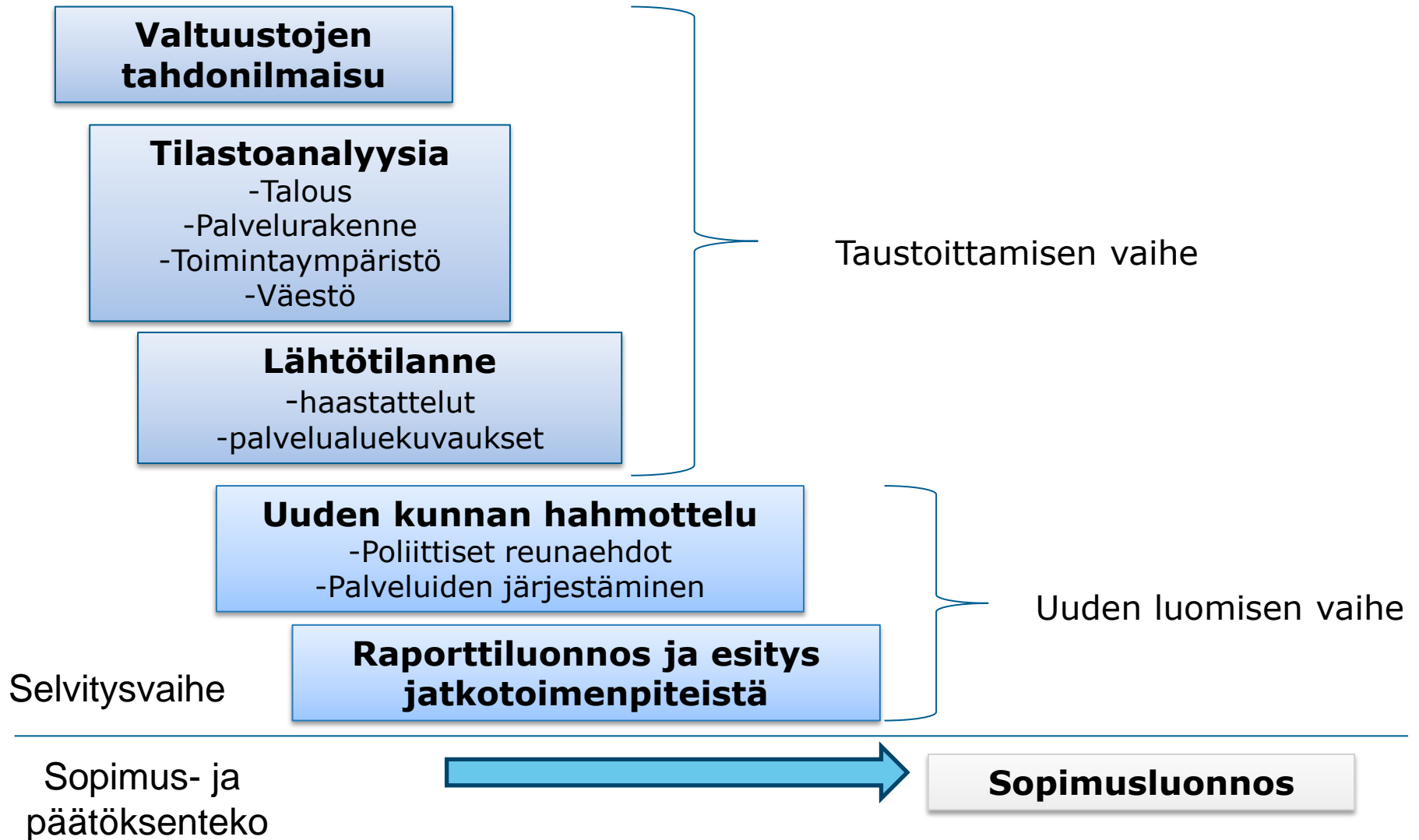
Kuntarakennelaki 2 §

- Kuntajaon kehittämisen tavoitteena on elinvoimainen, alueellisesti eheä ja yhdyskuntarakenteeltaan toimiva kuntarakenne, **joka vahvistaa kunnan asukkaiden itsehallinnon edellytyksiä.**
- Tavoitteena on myös, että kunta muodostuu työssäkäyntialueesta tai muusta toiminnallisesta kokonaisuudesta, jolla on taloudelliset ja henkilöstövoimavaroihin perustuvat edellytykset vastata kunnan asukkaiden palvelujen järjestämisestä ja rahoituksesta sekä riittävästä omasta palvelutuotannosta.

Kuntarakennelaki 4 §

- Kuntajakoa voidaan muuttaa, jos muutos **edistää 2 §:ssä tarkoitettuja kuntajaon kehittämisen tavoitteita** sekä parantaa
 - 1) kunnan toiminnallisia ja taloudellisia edellytyksiä vastata palvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta tai muuten edistää kunnan toimintakykyä;
 - 2) alueen asukkaiden palveluja tai elinolosuhteita;
 - 3) alueen elinkeinojen toimintamahdollisuuksia; tai
 - 4) alueen yhdyskuntarakenteen toimivuutta.

Selvitysprosessin karkea kuvaus

Evästyksiä ja oppeja

Prosessin merkitys: luottamuspääoma ja seuranta

Yhdistymissopimusluonnos sisältää kuntarakennelain mukaiset kokonaisuudet

- **Sopimusluonnokseen kirjataan selvityksen aikana nousevia paikallisesti tärkeitä asioita.**
 - **Sopimuksen tavoitteena on kuvata riittävällä tasolla sopimuskauden keskeisiä asioita – samalla taataan yhdistyneen kunnan toimintakyky välttämällä liian yksityiskohtaisia kirjauksia.**
 - **Oikea taso määritellään selvitysprosessin aikana**
- 1) Kuntajaon muuttamisen toteuttamistapa ja ajankohta;
 - 2) Uuden kunnan hallinnon järjestämisen periaatteet;
 - 3) Uuden kunnan nimi;
 - 4) Yhdistymishallituksen jäsenten ja varajäsenten määrä, paikkojen jakautuminen yhdistyvien kuntien kesken sekä niiden alueella valtuustoissa edustettuina olevien eri ryhmien kesken;
 - 5) **Yhdistymishallituksen** toimivalta;
 - 6) Yhdistymishallituksen yhteistyö yhdistyvien kuntien viranomaisten kanssa ennen kuin valtioneuvosto on päättänyt kuntien yhdistymisestä;
 - 7) Yhdistyvien kuntien kunnanjohtajien asema uudessa kunnassa;
 - 8) Yhdistyvien kuntien **palvelujärjestelmien yhteensovittamisen periaatteet**;
 - 9) Uuden kunnan **taloudenhoidon yleiset periaatteet**;
 - 10) Asukkaiden vaikuttamis- ja osallistumismahdollisuuksien sekä **lähidemokratian** toteuttamisen keinot uudessa kunnassa; sekä
 - 11) Yhdistymisavustuksen käytön periaatteet.

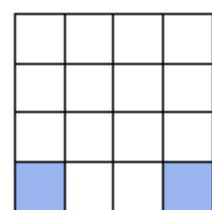
Selvitysten määräaika ja seuranta (KuntarakenneL 4 g §)

- Kunnan tulee ilmoittaa ministeriölle **30.11.2013 mennessä**, minkä kunnan tai kuntien kanssa se selvittää 4 b §:n mukaisesti kuntien yhdistymistä.
- Kuntien tulee tehdä 4 b §:ssä tarkoitettu yhdistymisselvitys ja mahdollinen siihen perustuva yhdistymisesitys **syksyyn 2014 mennessä**.

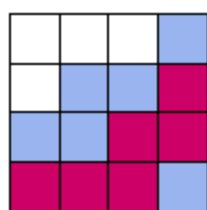

Yhdistymisen vaiheittainen toteutus

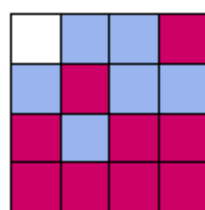
1.1. 2013

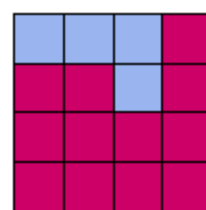
v. 2010

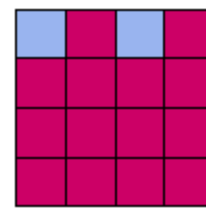
v. 2011

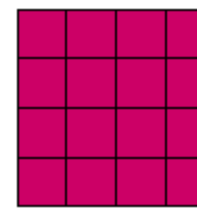
v. 2012

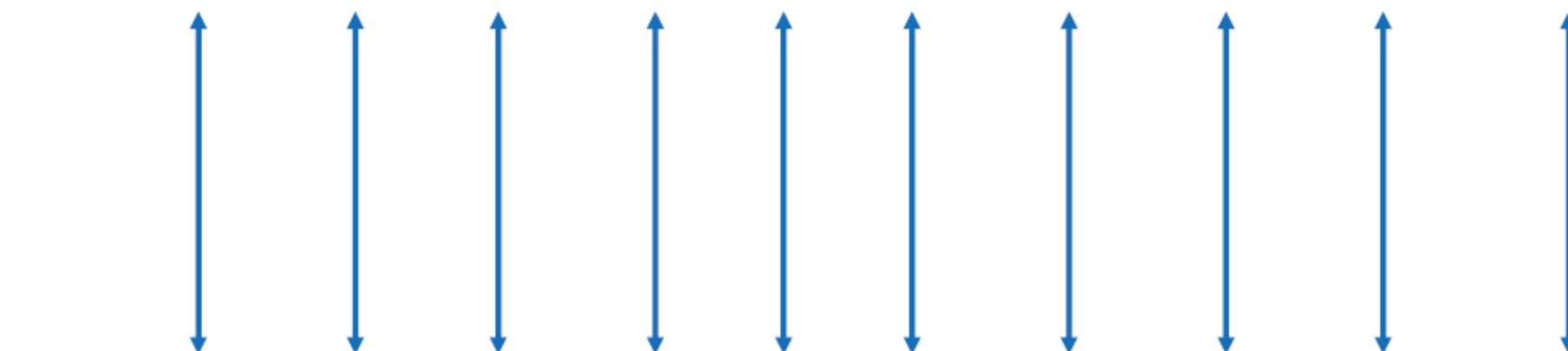
v. 2013

v. 2014

v. 2015

Nykytilan kartoitus
Strategian täsmentäminen

Toiminnan suunnittelu

Vaiheittainen siirtyminen
2011 - 2012

Uuden Oulun kaupunkistrategia

Toiminnan kehittäminen ja vakiinnuttaminen

Ulkoinen reaaliaikainen arviointi noin puolen vuoden välein

Palvelujen siirtymisen tavoiteaikataulu

- toimintojen sisällä yksittäisten palvelujen osalta aikataulu mahdoll. mukaan nopeampi

Palvelu	siirtymisaika
Elinkeinopalvelut	1/2011
Sosiaalitoimi	1/2012
Terveystieteiden tutkimuskeskus	1/2012
Varhaiskasvatuspalvelut, Päivähoitopalvelut	8/2012
Perusopetuspalvelut	8/2012
Lukio- ja muut sivistyspalvelut	8/2012
Liikuntapalvelut	1/2012
Nuorisopalvelut	1/2012
Kaupunkikulttuuri, Kulttuuripalvelut	1/2012
Ympäristötoimi	1/2012
Konsernihallinto	1/2012 -12/2012
Henkilöstö- ja taloushallinto	1/2012
Hallinnontukipalvelut	1/2012
Yleiskaavoitus	1/2012
Maa ja mittaus	1/2012
Asemakaavoitus	1/2012
Katu- ja viherpalvelut	1/2012
Tilapalvelut	1/2012
Rakennusvalvonta	1/2012
Vesihuolto	1/2012
Työterveys	1/2012

Suurten monikuntaliitosten opetuksia paikan, ajan ja muutoksen muodostamassa kehikossa

MUUTOS

Suurten muutosten hallinnan haastavuus korostuu suurissa monikuntaliitoksissa

Reaaliaikaisista arvioinneista saadaan hyötyä paikan, ajan ja muutoksen hallintaan

Kuntien tehokkuustavoitteiden ja tasaisuustavoitteiden väliset ristiriidat kärjistyvät kuntatalouden kiristymisen myötä

Kuntajakoselvittäjät voivat vaikuttaa siihen, että kunnilla on mahdollisuus löytää ratkaisuja esille nouseviin vaikeisiin kysymyksiin

Strategisen monikuntaliitoksen toteuttaminen vie aikaa 2-3 valtuustokautta eli paljon pidempään kuin 3 vuoden yhdistymissopimus

Suuret maantieteelliset erot hankaloittavat kuntien yhteisten näkemysten löytämistä

Toimintaympäristön muutosten ennakointi tulevaisuuteen on haastavaa ja se hankaloittaa valintojen tekemistä

Kuntien tavoitteet vaihtelevat ajassa ja siksi usean kunnan selvittämisen ja yhdistymispyrkimysten yhteensovittaminen on hankalaa

Paikan, ajan ja muutoksen yhteisvaihtelu vaikuttaa siihen, että jokaisesta kuntaliitoksesta tulee aina oma tapauksensa

PAIKKA

AIKA

Huomio prosessissa

- **Yhteinen selvitysprosessi ja käsitykset**
 - Kunnat
 - Sidosryhmät: yrittäjät, yhdistykset, srk, media
 - Henkilöstö
 - Kuntajakoselvittäjällä erityinen vastuu ja tehtävät
- **Sopimuksen laajuus – napakkuus**
 - Tämän hetken etu voi olla uuden kunnan haitta
- **Strategisten tavoitteiden määrittely**
 - Uuden kunnan palveluperiaatteista sopiminen
 - Tuottavuuden haltuunotto heti päätösten jälkeen
- **Aikataulusta ja vastuista sopiminen**
 - Siirtymäaika yhdistymishallituksen johdossa
 - Henkilöstöorganisaation tiedottamisaikataulu
- **1.1.xx hallittu muutos** siirtymäkaudelta toteutukseen
 - "sadan päivän suunnitelma" ja sen johtaminen
- **Kuntien yhdistyminen ei tuo automaattisesti hyötyjä-
vaatii aktiivisia toimenpiteitä ja uusia toimintatapoja**